No. 110. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 14 September.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, in aanmerking nemende, dat velen in het erroneus denkbeeld verkeeren, dat sedert den terugkeer tot den staat van Vrede, niet slechts de Koninklijke besluiten en verdere verordeningen, houdende *buitengewone* maatregelen van toezigt nopens vreemdelingen, doorreizende personen, enz., zijn ingetrokken, maar dat zulks met de plaatselijke bepalingen van policie eveneens het geval zoude zijn; terwijl deze laatste, volgens art. 6 van het Koninklijk besluit van den 9den October 1830 (Staatsblad n°. 66) zelfs gedurende den staat van Oorlog en beleg dezer Vesting, tevens zijn blijven bestaan.

Brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen en verdere daarbij belanghebbenden, dat de bedoelde policie-verordeningen voortdurend in werking zijn, en herinneren mitsdien ter deze meer bijzonder aan de bepalingen, vervat in de Notificatie van Burgemeesteren, van den 16den Augustus 1819, betrekkelijk het logeren van vreemdelingen, het houden daarvan van behoorlijk register en het dagelijks bezorgen eener lijst dier personen met de verder vereischte renseignementen, in de Bus van den Kommissaris van Policie; gelijk mede aan de verordeningen van het Reglement op de openbare bijeenkomsten, en de verpligtingen der Koffijhuishouders, Herbergiers, Tappers, enz., van den 23sten Augustus 1821, volgens hetwelk deze verpligt zijn hunne huizen des nachts ten elf ure, berekend naar het slaan der Klok op den grooten Toren, te sluiten, en tot zonnen-opgang, ter uitoefening van hun bedrijf, gesloten te houden, terwijl voor de onder-officieren en soldaten, het tappen, schenken of gelagen zetten, reeds onmiddelijk na het Slaan der Taptoe is verboden; gelijk ook [illegible] van het Reglement op de inwoning binnen deze Stad, van den 26sten Junij 1826, Lett. D., geapprobeerd bij HunEdGrAchtb. de Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, den 29sten daaraanvolgende Lett. U.

Blijvende, mitsdien alle deze bijzondere, (in verband met de bestaande algemeene) verordeningen, in derzelver geheel, waardoor dus ook de daarbij vermelde strafbepalingen, bij [illegible] worden door art. 138—152 van het Koninklijk besluit van toepassing zijn.

En opdat niemand onwetenheid voorwende, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alomme waar zulks binnen deze Stad te doen gebruikelijk is.

BREDA, den 9. September 1841.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heere Controleur der Directe Belastingen alhier, van den 9den September 1841 n°. 244.

Gezien de Wet van den 29sten Maart 1833 (Staatsblad n°. 4) houdende belasting op het Personeel.

Maken bij deze aan alle Ingezetenen dezer Stad bekend, dat het Veljaars Aanvullings-Kohier, Lett. A, n°. 4, van de belasting op het Personeel van dezen loopenden jare 1841, op den 31sten Augustus ll. door Z. E. den Heere Staatsraad Gouverneur der Provincie is executoir verklaard en ter invordering aan den Ontvanger overgegeven; zullende dus een-iegelijk, na bekomen kennisgeving van zijnen aanslag, verpligt zijn dien in voege als [illegible], in overeenstemming met art. 44 der wet zal zijn opgegeven, te voldoen, op poene van parate executie, terwijl de zoodanigen, die hun aanslag-biljet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve kosteloos, ten kantore des ontvangers zullen kunnen voorzien, en zij die zouden vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming en telling, zich deswege zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van eene maand na de dagteekening van hun aanslag-biljet.

En opdat niemand hieromtrent onwetenheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 9. September 1841.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den September.

De *Moniteur Parisien* vermeldt dat de tegenwoordige handelnegotiatien tusschen Frankrijk en Belgie voornamelijk betreffen, van de eene zijde, de verlaging van de regten van invoer op het belgisch ijzer, de lakens, de katoenen stoffen en de steenkolen; van de fransche zijde, nieuwen vrijdom op den invoer van de wijnen en brandewijnen, en het verbod van den nadruk, waarover de fransche boekhandel zich sedert zoolang beklaagt.

Van de zijde van Frankrijk zijn als commissarissen voor deze onderhandelingen, onder het toezigt van den minister van buitenlandsche zaken benoemd, de heeren *Maisonneuve*, directeur van den buitenlandschen handel, en *Greterin*, directeur der douanen.

— De hertog *van Orleans* is naar Melun vertrokken, om zijn broeder, den hertog *van Aumale*, te gemoet te gaan, die aldaar met zijn regiment ligte troepen aangekomen is; heden worden beide Prinsen met het regiment te Corbeil gewacht, waar zij tot maandag verblijven.

Eenige nationale garden der hoofdstad hadden het voornemen opgevat om in uniform het voormelde regiment bij deszelfs komst te Neuilly of Courbevoie te gemoet te trekken, doch hun opperbevelhebber, de maarschalk *Gérard*, heeft het dit openbaar vertoon, op eigen beweging ondernomen, bij eene dagorde verboden.

— Den 8sten heeft de hertog *van Nemours* de thans in het legerkamp van Compiegne vereenigde troepen, in de vlakte van Marigny, in oogenschouw genomen. Er waren omtrent 25,000 man van alle wapenen bijeen.

— Volgens den *Messager* hebben te Bazas, in het departement [illegible], weder eenige onlusten ter oorzake der recensie-maatregelen plaats [illegible] zij zijn spoedig gestild.

— De bisschop van [illegible] is den 6den aan een aanval van beroerte overleden.

— De britsche gezant, lord *Granville*, [illegible] is naar Nice vertrokken om er den winter door te brengen. De nieuwe britsche gezant wordt in den loop dezer maand alhier gewacht, terwijl binnen kort de heer *St. Aulaire*, zich, naar men zegt, als fransch gezant naar Londen zal begeven.

— Men kondigt aan de aanstaande komst herwaarts van verscheidene leden van het afgetreden engelsch ministerie; onder anderen wordt lord *Russell* hier gewacht.

— Het gerucht heeft zich verspreid, dat in den kabinetsraad gesproken is over eene amnestie te verleenen aan Prins *Lodewijk Napoleon* en aan een zeker getal staatkundige veroordeelden; doch het voorstel had in den raad zooveel tegenstand gevonden, dat men van het ontwerp afgezien had.

— De tijdingen uit Spanje gaan tot den 3den September. Dezelve zijn onbeduidend. Het officiele dagblad heeft het decreet betrekkelijk het voorschot van de 60 millioenen realen bekend gemaakt. Men hield zich te Madrid bezig met de plaatsvervanging in het leger. — De periodieke pers kwijnde; verscheidene dagbladen konden zich niet meer staande houden, en trachteden met eene zekere waardigheid af te treden, voorgevende dat de onderdrukkingen van het bestuur hen noodzaakten de uitgave te staken.

— Ter beurze van heden (10 *September*) waren hier genoteerd: 5 pCt. 114,65; 3 pCt. 77,75; Nap. r. 105,15; Spanje [illegible]. Leening 103⅞.

Van den 11den. — Bij koninklijk besluit van den 8sten dezer is de schout-bij-nacht, *de Mogess* tot kommandant van de statie in de Antillen benoemd, en de schout-bij-nacht *Dupetit-Thouars* tot kommandant van de fransche statie in de Zuidzee [illegible] Men verzekert dat morgen de benoeming [illegible] *St. Aulaire* tot gezant te Londen in den *Moniteur* zal verschijnen.

— Uit Lyon schrijft men, dat de prins van Musignano, zoon van *Lucien Bonaparte*, die zich sedert kort in Frankrijk bevond, ten gevolge van hoogeren last eensklaps Frankrijk verlaten had. De *Moniteur Parisien* bevestigt het laatste, maar ontkent, dat de Prins de vergunning had gekregen om in Frankrijk te komen.

— De tijdingen uit Madrid heden tot den 3den dezer ontvangen, houden niets bijzonders.

Ter beurze van heden was de fonds-notering: 5 pCt. 114,70; 3 pCt. 77,75; Nap. r. 105,30; Sp. Ardoin 22⅞; Rom. L. 103½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den September.

Uit Berlijn schrijft men dat Z. M. de keizer van Rusland denkelijk den koning van Pruissen bij de wapenoefeningen in Silezie een bezoek zou komen geven.

— De vorst *von Metternich* is van het kasteel op den Johannesberg alhier teruggekomen en zal hier eenige dagen vertoeven. Eergisteren heeft hij een diner bij den heer *A. von Rothschild* bijgewoond.

— De heer *Wagner*, uitvinder der aanwending van het electro-magnetismus als beweegkracht, is hier thans weder aangekomen; de locomotief naar het stelsel zijner uitvinding vervaardigd, wordt insgelijks hier binnen weinige dagen gewacht en zal een proeftogt op den Taunus-spoorweg doen, waarbij de prins *von Metternich* zal tegenwoordig zijn, die deze uitvinding ijverig in bescherming neemt. (De Amsterdamsche courant, dit zelfde berigt vermeldende, merkt aan, dat de ware uitvinder van het bovengezegde stelsel de professor *Jacobi* te Petersburg is, en er bovendien reeds in 1836, onder anderen in de maatschappij *Felix Meritis* te Amsterdam, door wijlen den hoogleeraar *Stratingh* van Groningen, even belangrijke als voldoende proeven gedaan zijn met een electro-magnetisch wagentje, dat in alles zes ponden woog en een vermogen bezat om nog vier ponden gewigt daarenboven met zich voort te slepen en zich daarmede met verwonderlijke snelheid te bewegen.)

— Uit Zwitserland schrijft men dat de hoogleeraar *Agassiz*, in gezelschap van professor *Forbes*, uit Edinburgh, professor *Heath*, van Cambridge, en eenige andere heeren, van zes gidsen vergezeld, den 27sten Augustus, den hoogsten top der *Jungfrau* bestegen hebben. Op de bovenste spits, 800 voeten hoog, moest iedere voetstap met veel moeite door het ijs gehouwen worden; op de hoogte werden eenige wetenschappelijke waarnemingen gedaan, en eene vlag opgerigt.

— Den 3den dezer heeft de Zwitsersche landdag zijne beraadslagingen geopend over de verschillende voorstellen der commissie betrekkelijk de zaak der Aargausche kloosters. Gelijk wel te verwachten was, zijn daarbij de meest uiteenloopende gevoelens geuit, terwijl men daarbij met leedwezen veel bitterheid heeft opgemerkt. Algemeen is dan ook den volgenden dag het met eene meerderheid van 13½ kantons genomen besluit toegejuicht, om voor als nog niets te beslissen, maar de vergadering tot den 25sten October te verdagen.

— Uit Alexandrie heeft men brieven tot den 21sten Augustus. Met de stoomboot *de Nyl* had men uit Konstantinopel het berigt ontvangen, dat de schatting van 40 op 30 millioen Turksche piasters gebragt was. *Mehemed*-Ali scheen echter over deze schikking alles behalve tevreden. Hij had althans bevel gegeven, om de versterkingswerken voort te zetten. *Ibrahim* was naar Kairo vertrokken. Er liepen wegens de aanleidende oorzaak daartoe de meest verschillende geruchten. *Mehemed*-Ali was zelf voornemens derwaarts te vertrekken, doch zou daarmede wachten tot de terugkomst van *Said*-Bey uit Konstantinopel. Volgens brieven uit Beyruth, lagen aldaar acht Engelsche oorlogschepen met twee stoombooten.

BELGIE.

BRUSSEL, den 12den September.

De baron *J. de Rothschild*, vergezeld van zijn zoon en zijn neef den baron *A. de Rothschild*, zijn eergisteren alhier aangekomen, doch gisteren weder naar Parijs teruggekeerd.

— De heer *Smits*, de nieuwe minister van finantien, is naar Parijs vertrokken, waar hij door de commissarissen die aldaar thans over een handelsverdrag onderhandelen, ontboden was. Vóór zijne benoeming tot minister was de heer *Smits* zelfs tot een der commissarissen voor die onderhandeling benoemd.

Intusschen vermeldt heden *l'Indépendant*, dat de minister van finantien naar Parijs vertrokken is om den koning de begrootingen voor 1842 aan te bieden, die nog gedrukt moeten worden voor de vereeniging der kamers.

— De oostenrijksche gezant, graaf *von Dietrichstein*, die zich naar den Johannes-berg begeven had, toen vorst *Metternich* zich er bevond, is alhier teruggekomen.

— Het berigt dat onze commissarissen te Parijs eene nota betrekkelijk den boekhandel van den boekhandelaar *Tarlier* alhier hadden gevraagd, wordt van elders tegengesproken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den September.

De *Staatscourant* behelst heden een besluit van den 16den Augustus 1841, strekkende tot daarstelling van eenige wijzigingen in de bepalingen van dat van den 27sten October 1827 (Staatsblad n°. 46), betreffende de drie inwendige afmetingen der tonvormige maten van eene halve, geheele en dubbele Nederlandsche mudde inhoud, alsmede de verificatie dier inhoudsmaten.

— In de zitting van de Tweede Kamer ll. zaturdag gehouden is ingekomen een missieve van den Hoogen Raad der Nederlanden, waarbij dezelve aan de kamer inzendt eene lijst van aanbeveling van zes personen, die bij de verkiezing, door de kamer uit eene lijst van drie candidaten, ter vervulling van het lidmaatschap in den Hoogen Raad, open gevallen door het overlijden van den heer Mr. *J. J. Loke*, naar het gevoelen van den Hoogen Raad, in aanmerking zouden behooren te komen. Deze lijst van aanbieding is zamengesteld als volgt: 1°. Mr. *N. Verloren*, procureur-crimineel te Maastricht; 2°. Mr. *W. C. B. Wintgens*, advocaat bij den Hoogen Raad; 3°. Mr. *W. D. Cramer*, burgemeester van Amsterdam; 4°. Mr. *P. J. Noiret de Bruyn*, advocaat bij den Hoogen Raad; 5°. Mr. *F. de Greve*, hoogleeraar aan het athenæum te Franeker, en 6°. Mr. *J. H. Scholten van Oud-Haarlem*, president van de Hooge Burgerlijke en Militaire Geregtshoven in Nederlands Indie. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ontvangen een adres van notarissen in het arrondissement Leiden, waarbij aan de kamer mededeeling gedaan wordt van een door hen aan den Koning aangeboden adres, houdende de ontwikkeling hunner bedenkingen tegen sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, betrekkelijk boedelscheidingen waarin minderjarigen betrokken zijn. — Verzending aan de commissie tot de petitien.

De centrale afdeeling heeft verslag gedaan: 1°. op het onderwerp van wet tot vervroegden overgang van de uitgestelde in werkelijke schuld, en 2°. op dat tot aflossing en inkoop van schuld over 1841.

De beraadslagingen over deze ontwerpen zullen in deze week worden gehouden; zullende de juiste tijd derzelve na den afloop van de discussien over de voordragt van wet, betrekkelijk de Algemeene Rekenkamer, worden bepaald.

De Commissie tot de verzoekschriften doet, bij monde van den heer *van Hoorn van Burgh*, verslag op een adres van de gewone hoogleeraren aan de universiteit te Groningen, die aan de kamer hunne bedenkingen onderwerpen, tegen het aan de beraadslaging derzelve onderworpen ontwerp van wet op de burgerlijke pensioenen, voor zoo verre dit hunne regten en de wezenlijke belangen van het hooger onderwijs in het Vaderland betreft. Zij wenschen en verzoeken eerbiedig, dat al de bepalingen van dat ontwerp, die de hoogleeraren aan 's Rijks hoogescholen en verdere instellingen, bedoeld bij het Koninklijk besluit van den 7 Mei 1837 (*Staatsblad n°.* 20) betreffen, of die op hen zouden kunnen worden toegepast, vervangen mogen worden door art. 138—142 van het Koninklijk besluit van den 2 Augustus 1815, in de wet op te nemen. — Nederlegging van het request ter griffie.

Daarna wordt de vergadering tot heden morgen gescheiden. Alsdan zullen de beraadslagingen over de voordragt, nopens de Algemeene Rekenkamer, een' aanvang nemen en de discussien over de verdere aanhangige ontwerpen achtervolgens plaats hebben.

— Naar men verneemt, heeft Z. M., onder anderen, van Z. Exc. den minister van justitie verlangd eene opgave van leden der regterlijke magt, welke, hetzij door *langdurigen* en bijzonderen ijver en trouw in het volbrengen hunner ambtspligten, hetzij door de uitgave van *nuttige* geschriften, handboeken, enz., zich eene billijke aanspraak op de algemeene achting en Zr. Ms. erkentenis verworven hebben. Z. M. zou daarbij den wensch hebben geuit, dat deze opgave ook namen van regters en griffiers mogt aanduiden, ten einde zich niet enkel tot voorzitters of leden van het openbaar ministerie te bepalen. Z. M., verwijderd van de bedoeling, om het toekennen van ordeteekenen alleen van toeval of wisselvalligheid te doen afhankelijk zijn, heeft de aandacht Zr. Exc. meer bijzonder willen doen vestigen op regterlijke collegien, in *die* steden zitting hebbende, welke door Z. M. niet waren bezocht geworden.

— Men verzekert, dat de schout-bij-nacht *J. P. Machielsen*, 's Konings buitengewoon adjudant, thans op non-activiteit, benoemd zou zijn tot kommandant van Hoogstdeszelfs zeemagt in Oostindie en inspecteur der marine aldaar, in de plaats van den schout-bij-nacht *E. Lucas*, die tot dusverre met die betrekking belast is.

— Heden vertrokken HH. KK. HH. de Prinsen *van Oranje* en *Alexander* naar Soestdijk.

— De graaf *von Senfft Pilsach*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Oostenrijk, bij dit hof, is van zijne reis naar Duitschland in de residentie teruggekeerd.

— Door den heer directeur-generaal van oorlog is bekend gemaakt, dat ten gevolge van een besluit Zr. Ms. van den 5den dezer, in de eerstvolgende *twee* jaren geene kadetten voor het vak van den

waterstaat hier te lande, aan de koninlijke militaire akademie zullen worden benoemd.

— In het *'s Gravenhaagsche dagblad* leest men:

»Laatstleden Maandag is te Aken, waar hij zich tot herstel zijner gezondheid bevond overleden de heer *J. H. J. Wellenbergh*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, lid der provinciale geneeskundige commissie van Zuid-holland, sedert 38 jaren Heel- en Vroedmeester hier ter stede. Naar het oordeel van alle deskundigen, was hij een man, die uitmuntte in zijn vak, en die, gedurende zijne langdurende praktijk, veelvuldige bewijzen heeft gegeven van buitengewone kunde en ervaring. Gedurende zijn leven genoot hij de algemeene achting; bij zijn dood wordt hij door velen betreurd."

— Binnen weinige dagen wordt te 's Gravenhage verwacht de beroemde toonkunstenaar *Rubini*, gelijk ook mevrouw *Persiani*. Beide zullen een concert geven.

— Uit Amersfoort wordt gemeld, dat door de zorg van kerkvoogden der Hervormde gemeente dier stad, onder de leiding van den scheikundige *T. J. Hondius* aldaar, het fraaije marmeren gedenkteeken in de St. Joriskerk ter eere van *Jacob van Kampen*, Heer *van Randenbroek*, die als bouwkundige, vooral ook door het stichten van het raadhuis te Amsterdam (thans het Koninklijk paleis) onvergankelijken roem heeft verworven, gezuiverd is van de laag kalk, waarmede men het in vroegere jaren had bedekt. Dat monument vertoont zich met de fraaije groep daartoe behoorende beeldjes, dus thans weder in zijne oorspronkelijken luister. Men weet dat *Jacob van Kampen* een burger van Amersfoort was. Hij is onder het gemelde gedenkteeken begraven en men leest nog op 's mans grafkelder, in vergulde letteren, het volgend opschrift van Vondel:

d' Aertsbouheer, uit de stam
Van Kampen, rust hieronder,
Die 't Raedhuis t' Amsterdam
Gebouid heeft, 't achtste wonder.

JACOB VAN KAMPEN.
Obiit 13 September 1657.

— In de op den 8 dezer, door de Nederlandsche Handelmaatschappij te Amsterdam gehouden veiling van 47,136 kranjangs en kanassers, 651 kisten en 22 vaten *Java*-suiker, is alles naar qualiteit verkocht van *f* 29,50 tot *f* 38.

In de daags daaraanvolgende aldaar gehouden veiling van 294,084 balen en 1749 vaten *Java*- en 16,556 balen *Sumatra*-koffij, is insgelijk alles naar qualiteit verkocht, de *Java*-koffij van 25½ tot 46 cents, en de *Sumatra*-koffij tot 23½ à 24 cents.

— Uit Deventer schrijft men het volgende:

« Het Athenæum illustre hier ter stede heeft een belangrijk geschenk ontvangen, nog van des te meer waarde, daar het eene duurzame gedachtenis is van eenen man, wiens gemis het nog levendig gevoelt, den Hooggel. Heer *J. F. Hoffman*, professor in de Kruid- en Scheikunde, onlangs, tot smart voor al zijne vrienden, door den dood aan de wetenschappen ontrukt. Deszelfs vader, de WelEd. Heer *M. F. Hoffman* te Gouda, heeft aan Curatoren ter hand gesteld het Herbarium, door den overledene gedeeltelijk aangekocht, gedeeltelijk hier te lande en op zijne buitenlandsche reizen zelf verzameld, hetwelk door volledigheid en door de zeldzaamheid van eene menigte planten uitmunt. Curatoren, doordrongen van het belang dezer verzameling voor de wetenschap, hebben het geschenk met dankbaarheid aangenomen en zullen het behoorlijk in orde gebragt, als Herbarium Viri Clar. *Jo. F. Hoffman* in het gebouw van het Athenæum plaatsen onder het opzigt van den opvolger des overledenen. Daardoor zal de waardige man, die slechts weinige maanden in zijne betrekking alhier mogt werkzaam zijn, nog langen tijd na zijnen dood nuttig kunnen wezen.

In de antwoorden der Regering op de in de afdeelingen van de tweede kamer der Staten-Generaal gemaakte bedenkingen, ten aanzien van het ontwerp van wet wegens den vervroegden overgang van de uitgestelde in werkelijke schuld, vangt de Regering aan met hare voldoening te betuigen, dat de nuttigheid van den voorgestelden maatregel algemeen erkend en deszelfs regtmatigheid slechts door enkele leden betwist wordt. Hierdoor vervalt de noodzakelijkheid, wordt in die antwoorden gezegd, om de strekking des voorstels en den heilzamen invloed en uitwerking, die daarvan voor 's lands finantien te verwachten is, nader aan te toonen. Wat de regtmatigheid der zaak betreft, geeft de Regering te kennen, dat de regelen van het burgerlijke regt niet ingeroepen kunnen worden, maar die van het staatsregt hier geldende zijn; dat de schuldeischer van den Staat nimmer met zijnen schuldenaar een contract van zuiver burgerlijken aard heeft aangegaan; dat die schuldenaar bij eene wet, die van hem zelven emaneert, voorwaarden geregeld en bedingen vastgesteld heeft, die noch vooraf, noch daarna het onderwerp hebben uitgemaakt van eenige onderhandeling of overeenkomst- dat de schuldeischer weet, dat, naar de erkende regelen van het staatsregt, de wet, die de grondslag is, waarop zijne schuldvordering berust, voor wijziging vatbaar is, wanneer een hooger staatsbelang, dat van het algemeen, dit vordert, mits tegen volkomene vergoeding; dat de schuldeischer dit weet en tegen misbruik van magt van zijnen schuldenaar geen anderen waarborg heeft, dan zijn vertrouwen op de goede trouw van dien schuldenaar; dat deze wederzijdsche stelling van schuldeischer en schuldenaar, voor den laatste de onkreukbare vervulling zijner verbindtenissen tot eenen heiligen pligt maakt en die stipte vervulling de hechte grondslag is van het staatscrediet; doch dat, afgescheiden en onafhankelijk van een misbruik, hetwelk de schuldeischer niet voorziet en niet vreest, omdat hij met vertrouwen eene scheidslinie trekt tusschen regt en magt, de schuldeischer weet, dat overwigtige omstandigheden eene wijziging in den aard zijner betrekkingen, als zoodanig, tot zijnen schuldenaar, den Staat, als een zedelijk en zamengesteld ligchaam, kunnen veroorzaken of noodzakelijk maken; dat hij vooraf weet, dat hij die veranderingen met alle derzelver voor- en nadeelen zal moeten aanvaarden; maar dat hij vertrouwt, dat de grondslagen waarop hij primitief heeft gehandeld, steeds getrouwelijk zullen bewaard blijven, en dat dit vertrouwen in Nederland nimmer te leur gesteld zal worden.

» Men moet hier derhalve de zaken nemen, zoo als zij in waarheid zijn, zonder overdrijving aan de eene of aan de andere zijde, de wet met hare eigenaardige veranderlijkheid, maar met den waarborg der goede trouw, — zonder te erkennen de overdrevene pretensien der schuldeischers — even ver verwijderd van buitensporig rigorisme als van zedelooze opoffering van billijke aanspraken. Indien deze beginselen toepasselijk zijn op elke nieuwe geldleening, zal dit nog meer het geval zijn ten aanzien van de hier te lande in 1814 plaats gehad hebbende regeling van de regten der schuldeischers van den Staat, en op de latere bij de wetten van den 9 Februarij 1818, 27 December 1822 en 25 December 1824 gemaakte verordeningen, eene meer bespoedigde intrekking der uitgestelde schuld ten doel hebbende. Immers de wet van 1814, bij art. 25 eene jaarlijksche som van *f* 2,000,000 bestemmende, ten einde de bij art. 8 bepaalde som van *f* 4,000,000 werkelijke schuld in te koopen, om door een gelijk bedrag uitgestelde schuld te worden vervangen, heeft onwederlegbaar tot grondslag de vooronderstelling, dat die aankoop voor de bewuste dotatie zou kunnen worden bewerkstelligd; met andere woorden, dat de beursprijs van de werkelijke schuld, welke destijds zoo gering was, niet boven de 50 per cent zou stijgen. Zoodra nu de beursprijs boven laatstgemelden koers is, gelijk zulks thans werkelijk het geval is, is in de strikte uitvoering der wet eene volstrekte onmogelijkheid gelegen, en tot het onmogelijke is men nimmer gehouden. De gezamenlijke houders der uitgestelde schuld met derzelver kansbiljetten hebben geene verdere gegronde vordering op het Rijk, dan dat de schatkist jaarlijks *f* 2,000,000 daaraan bestede; en zoo hieruit geen *f* 4,000,000 aan werkelijke schuld aan te koopen is, dan zou de som daarvan, en gevolgelijk die van den overgang, zoo veel minder moe[illegible] en het tijdsbestek voor den geheelen overgang benoodigd, zoo veel langer moeten. Eene betrekkelijke onmogelijkheid van de voortdurende ten uitvoerlegging der wet van 1814 ten einde toe, is gelegen in de omstandigheden, dat dezelve vooronderstelt, dat er ten allen tijde genegen verkoopers van werkelijke schuld zullen gevonden worden; want zonder dezen zou de Regering niet bij magte zijn, om jaarlijks *f* 4,000,000 in te koopen. De mogelijkheid van het aanwezen van ongenoegzame verkoopers laat zich zeer wel vooronderstellen, als men slechts in aanmerking neemt, dat alleen zij mogen verkoopen die vrije beschikking hunner kapitalen hebben, doch geenszins zij, die als administrateurs slechts verbonden kapitalen bezitten, en dat het bedrag der verbondene rekeningen telken jare vermeerdert met het bedrag van de tot werkelijke schuld overgekomen uitgelote kansbiljetten, die het eigendom zijn van gestichten, minderjarigen, enz. Blijkt het alzoo, dat reeds de duurzame uitvoering der wet van 1814 op zich zelve onmogelijk, althans niet verzekerd is, des te meer is dit waar ten aanzien van de latere, geheel onverpligte, tijdelijke en herroepbare bepalingen der opgevolgde wetten, speciaal voor zoo veel betreft den meerderen overgang en den aankoop van uitgestelde schuld zonder overgang tot werkelijke schuld. Het is gevolgelijk boven allen twijfel verheven, dat de voorgestelde maatregel regtmatig en noodzakelijk is. Zij is tevens wettig voor de houders der uitgestelde schuld. Het equivalent of de vergoeding toch is berekend naar den koers van 52 percent der werkelijke schuld, zijnde de tegenwoordige beursprijs; terwijl men met eene berekening ad 50 per cent, zijnde het maximum der hiervoren omschrevene verpligting, in rede van *f* 2,000,000 tot *f* 4,000,000 werkelijke schuld zou hebben kunnen volstaan.

Wat het tijdige van den maatregel betreft, heeft de Regering gemeend, dat het juist thans als het best gekozen tijdstip, tot zoodanigen afdoenden maatregel kan aangemerkt worden, thans, nu de beursprijs nagenoeg met de berekende innerlijke waarde overeenkomt; thans, nu het tijdstip der loting nog genoegzaam ver verwijderd is, om de daardoor veroorzaakte speelwaarde van weinigen invloed op den prijs te doen zijn; thans nu, na de volbragte afscheiding van België en de opheffing van het Amortisatie-sijndicaat, als het ware een nieuw finantieel tijdperk voor Nederland aanvangt.

Wat aangaat de vooruitgezette meening, dat het beginsel enkel op de onuitgelote, maar niet op de reeds uitgelote kansbiljetten behoorde toegepast te worden, alzoo deze, krachtens de wet van den 25 December 1824, een verkregen regt hebben, om, in het reeds aangewezen jaar, voor het volle bedrag in werkelijke rentegevende schuld over te gaan, — zegt de Regering, dat de uitgeloten kansbiljetten onder den maatregel zijn begrepen: 1°. omdat het niet alleen stelselmatig is, hetzelfde beginsel van volle afbetaling, onder rabat van rente, of disconto voor de voorbetaling, daarop toe te passen, maar ook dat deze toepassing eerder in het voordeel dan in het nadeel der houders dier kategorie van kansbiljetten is; 2°. omdat alsdan de maatregel niet die vereenvoudiging en klaarheid in het finantiewezen zou hebben gebragt, welke, naar het oordeel der Regering, een der gronden is, op welke dezelve zich aanprijst; en 3°. omdat, wanneer de rentebetaling van het gekapitaliseerde bedrag der onuitgelote kansbilletten inging gelijktijdig met den overgang tot 1850 van de uitgeloten stuks, alsdan de gelijktijdige werking van de twee stelsels tijdelijk te drukkend voor de schatkist zou wezen; terwijl inschrijvingen werkelijke schuld, die eerst met 1850 rente zouden dragen, met den aard en de strekking dier inschrijving niet zouden stroken en ook geene courante waarde zouden daarstellen.

Wijders wordt verklaard, dat de Regering gemeend heeft, dat de billijkheid en de zorg tot handhaving van het Staatscrediet medebrengt, om de afzonderlijke inlevering en waardering van uitgestelde schuld en van kansbiljetten in de wet worde opgenomen en wel zulks op grond, dat de Regering, reeds bij art. 21 der wet van den 27 December 1822, eene gesplitste afzonderlijke inlevering tot vrijwillige conversie hebbende toegelaten, de splitsing als 't ware daardoor gewettigd en bekrachtigd heeft, en aanleiding gegeven, dat van de eene soort van stukken eene grootere hoeveelheid is in omloop gebleven en van de andere eene grootere hoeveelheid in handen van de Regering is gekomen.

Wat aangaat de vraag, op welken grond de berekening van ƒ 18 werkelijke schuld voor de contante waarde van ƒ 1000 uitgestelde schuld en van ƒ 50 werkelijke schuld voor een geheel kansbiljet, hier is aangenomen, laat zich niet anders beantwoorden, dan dat men hier de verhouding der beursnotering heeft gevolgd, vermits voor de waardering van elk stuk op zich zelf geene bepaalde gronden zijn aan te geven. Genoeg is het, dat de gecombineerde inlevering tot regel is genomen, zoodat niemand den partiëlen aanslag behoeft te volgen.

De Regering verklaart, niet te deelen het gevoelen, dat eene bepaling omtrent amortisatie in deze wet niet zou te pas komen. Integendeel meent zij, dat dezelve onvolkomen zou zijn, in verband met de wetten, welker intrekking of gewijzigde werking voorgesteld wordt, indien van dit onderwerp geene melding wierd gemaakt, ook uit aanmerking, dat het pligt is, om voor de uitdelging zorg te dragen van de schuldvermeerdering, welke uit het onderhavige voorstel zou voortvloeijen.

Ten slotte wordt nog opgemerkt: 1°. dat aan het te kunnen gegeven verlangen zal worden voldaan, dat namelijk aan de houders of administrateurs, bij de overgifte hunner stukken, tot dekking hunner verantwoordelijkheid, een rentversaal zal worden afgegeven. Bij alle handelingen en betrekkingen, waarbij het publiek in het geval komt, geldswaardige stukken tijdelijk uit de handen te geven, wordt steeds aan de inleveraars een recief ter hand gesteld. Zulks zal ook bij deze gelegenheid geschieden, zonder dat het noodig zij, daarvan melding in de wet te maken;

2°. Dat aan het geopperd denkbeeld, om het Rijk in het genot te stellen van de rente, bij de administratiekantoren niet afgehaald zijn, bij deze gelegenheid geen voegzaam gevolg kan worden gegeven; doch dat later, wanneer er sprake zal zijn van de daarstelling eener Amortisatiekas, zulks bepaaldelijk in overweging zal worden genomen;

3°. Dat jaarlijks, bij de rekening, in art. 126 der Grondwet bedoeld, mededeeling zal worden gedaan van het bedrag der krachtens de voorgestelde wet, in werkelijke schuld overgebragte uitgestelde schuld.

Er zijn eenige kleine veranderingen in het ontwerp gebragt. In art. 6 van hetzelve wordt thans bepaald, dat door de houders van reeds uitgelote kansbiljetten, bij de inlevering derzelven, tot dadelijken overgang in 2½ pCt. werkelijke rentgevende schuld, in plaats van het tot dusverre bepaalde examinatieloon, ten beloope van 50 cents van elke honderd gulden uitgeloot kapitaal, zal worden voldaan voor ƒ 100, uitgeloot voor 1842, ƒ 0,50; 1843, ƒ 0,47½; 1844, ƒ 0,45½; 1845, ƒ 0,43½; 1846, ƒ 0,41½; 1847, ƒ 0,39½; 1848, ƒ 0,37½; en in 1849, ƒ 0,35. Geen zoodanig examinatieloon zal wegens de onuitgelote kansbiljetten verschuldigd zijn.

In art. 7 is uitgelaten de bepaling, dat het grootboek der 2½ per cents werkelijke rentgevende schuld op den 31sten December 1849 definitivelijk zal worden gesloten.

In art. 8 wordt thans ook bepaald, dat gelijktijdige vernietiging ten overstaan van de Algemeene Rekenkamer zal plaats hebben van de uitgestelde schuld en kansbiljetten, welke, ten gevolge van deze wet, ter vervroegden overgaan in werkelijke schuld zullen geleverd worden.

Art. 9. is gewijzigd als volgt: „Met den jare 1850 en vervolgens, zal jaarlijks eene som, ten minste gelijk staande aan het bedrag der bespaaring, die het gevolg dezer wet zal zijn, gebragt worden op de begrooting van staatsuitgaven, welke som zal worden besteed tot amortisatie van openbare schuld of tot zoodanige andere maatregel, als tot vermindering van den rentelast zal kunnen strekken, op zoodanigen voet en wijs, als nader door de wet zal worden bepaald.”

De Londensche berigten tot den 11den vermelden nog eenige benoemingen en veranderingen die er in het Huis Hr. Ms. in den torijgeest hebben plaats gehad.

De beide Huizen van het Parlement hebben den 8sten September besloten hunne zittingen te verdagen, en wel het hoogerhuis tot den 20sten en het lagerhuis tot den 16den dezer maand.

— Vrijdag waren de fondsen te Londen genoteerd: 3 pCt. Gec. 89¾; Ned. 2½ pCt. 52; 5 pCt. 102⅝; Portugal 18½; Spanje 21⅞; Braz. 68½.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 51 elf zest.; dito 5 pCt. 101⅝; Kansbill. 25 drie zest.; Amort.-Synd. 4½ pCt. 91 dert. zest.; Handelm. 4½ pCt. 155⅝; O. I. 5 pCt. 97⅝; Rusland 105⅝; Inschrijv. 6 pCt. 68½; Spanje 18⅞.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.